

Sygn. akt V Ca 778/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Iwona Pawlukowska (spr.)

Sędziowie: SO Zofia Onisko

SR del. do SO Michał Przeworski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Krupa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2018 r. w S.

sprawy z wniosku J. S. i E. S.

z udziałem (...) S.A w W.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców i uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 17 października 2017 r., sygn. akt I Ns 1283/13

postanawia:

I. w uwzględnieniu apelacji wnioskodawców J. S. i E. S. zmienić zaskarżone postanowienie w ten tylko sposób, że w pkt. 1 (pierwszym) zamiast ustanowienia służebności przesyłu na czas nieoznaczony, ustanowić tę służebność na okres 30 (trzydziestu) lat,

II. oddalić apelację wnioskodawców J. S. i E. S. w pozostałej części oraz apelację uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w W. w całości,

III. nakazać pobranie solidarnie od J. S. i E. S. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwoty 161,95 (stu sześćdziesięciu jeden 95/100) zł tytułem refundacji wydatków na postępowanie dowodowe w postępowaniu odwoławczym w części wyłożonej tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa,

IV. oddalić wniosek wnioskodawców J. S. i E. S. oraz wniosek uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w W. o zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję.

Sygn. akt V Ca 778/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 października 2017 roku Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim, po rozpoznaniu sprawy z wniosku J. S. i E. S. przy uczestnictwie (...) S.A. w W. o ustanowienie służebności przesyłu:

1. ustanowił na czas nieoznaczony na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 803/2 położonej w miejscowości R., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), służebność przesyłu na rzecz (...) S.A w W. polegającą na :

- prawie korzystania przez każdorazowego właściciela urządzeń przesyłowych z nieruchomości obciążonej, w zakresie założonych i przeprowadzonych na tej nieruchomości przewodów i urządzeń służących do przesyłu gazu ziemnego, gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 R. - G. RP;
- prawie dostępu i dojazdu przez każdorazowego właściciela urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomości obciążonej, do przewodów i urządzeń służących do przesyłu gazu ziemnego, gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 R. - G. RP, w celu wykonania prac budowlano-montażowych, eksploatacyjnych, konserwacyjnych i usuwania awarii,

przy czym zastrzegł, że wykonywanie tego prawa jest ograniczone do obszaru o powierzchni 0,1222 ha oznaczonego w granicach j-a-b-c-d-e-f-g-h-j w wariantcie I na mapie do celów sądowych sporządzonej przez biegłego geodetę R. K., wpisanej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (...) Ośrodka (...) w M. w dniu 9 sierpnia 2016 roku pod numerem P. (...) - 2016- (...), znajdującej się na karcie 502 akt sprawy, która to mapa stanowi integralną część orzeczenia;

2. w pozostałym zakresie wniosek oddalił;

3. zasądził od uczestnika (...) S.A w W. na rzecz wnioskodawców J. S. i E. S. solidarnie kwotę 2.098 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu - płatne w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności;

4. zasądził od uczestnika (...) S.A w W. na rzecz wnioskodawców J. S. i E. S. solidarnie kwotę 4.300 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania,

5. nakazał pobranie od uczestnika (...) S.A w W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 6.233,19 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa,

6. w pozostałym zakresie stwierdził, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

U podstaw tego orzeczenia leżą ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego, z których zasadnicze przedstawiają się następująco:

Wnioskodawcy J. S. i E. S. na podstawie notarialnej umowy sprzedaży z dnia 7 czerwca 2000 roku nabyli od Skarbu Państwa do wspólności majątkowej małżeńskiej prawo własności niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej we wsi R., gmina D., oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), o powierzchni 3,02 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr Kw (...).

Przez nieruchomość wnioskodawców przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji R. - G. RP wybudowany na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych, tj. decyzji z dnia 3 lipca 1983 roku zatwierdzającej plan realizacyjny inwestycji budowlanej, pozwolenia na budowę podziemnego gazociągu magistralnego wysokiego ciśnienia DN 700, decyzji nr (...) o ustaleniu lokalizacji inwestycji z dnia 15 maja 1984 roku. Sąd Rejonowy wskazał też na protokół z dnia 30 września 1986 roku przekazania - przyjęcia inwestycji do eksploatacji.

Przedmiotowy gazociąg należał pierwotnie do Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W., a następnie Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W., które z kolei z dniem 30 września 1996 roku przekształcone zostało

w Przedsiębiorstwo Państwowe (...) S.A. Aktualnie gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 relacji R. - G. RP stanowi własność uczestnika (...) S.A.
z siedzibą w W..

Sąd pierwszej instancji ocenił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu w świetle art. 305¹ k.c. i art. 305² k.c. i uznał ten wniosek za zasadny. Sąd ten ustalił, że obszar zajęty pod gazociąg wraz z terenem koniecznym uczestnikowi do jego eksploatacji, konserwacji, naprawy i wymiany, obejmuje po 6 metrów z każdej strony licząc od osi gazociągu, i zajmuje powierzchnię 0,1222 ha. Na podstawie opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego Sąd Rejonowy ustalił wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na kwotę 2.098 zł.

Nie zgodził się Sąd Rejonowy ze stanowiskiem uczestnika postępowania, który powoływał się na nabycie przez swojego poprzednika prawnego służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu w drodze zasiedzenia. Nie podzielił też Sąd pierwszej instancji przekonania uczestnika o legitymizowaniu jego władania nieruchomością nr 803/2 za sprawą decyzji wydanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości.

Podzielając pogląd prawny wyrażony w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012 roku sygn. akt I CSK 641/11 Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że w niniejszym postępowaniu uczestnik nie może dowodzić nabycia w drodze zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz swojego poprzednika prawnego.

Niezależnie jednak od tego, Sąd pierwszej instancji uznał, że nie upłynął termin niezbędny do zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Zaznaczył Sąd Rejonowy, że do dnia 7 czerwca 2000 roku właścicielem nieruchomości gruntowej był Skarb Państwa, który - zdaniem tego Sądu - był również właścicielem urządzeń przesyłowych aż do dnia 30 września 1996 roku, kiedy to Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w W. przekształcone zostało w jednoosobową spółką akcyjną Skarbu Państwa. W ocenie Sądu pierwszej instancji dopiero więc z tą datą mógł rozpocząć się bieg terminu zasiedzenia, który wcześniej nie mógł biec przeciwko Skarbowi Państwa, będącemu równolegle właścicielem gruntu i właścicielem posadowionych na nim urządzeń przesyłowych. Sąd Rejonowy wykluczył przyjęcie dobrej wiary, wskazując na to, że właściciel gazociągu wiedział, że nie jest właścicielem gruntu i nie ma do niego żadnego tytułu prawnego.

Odnosząc się do wydanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości decyzji z dnia 29 maja 1984 roku Sąd Rejonowy zauważył, że decyzja ta uprawniała do wstępu na teren wymienionych w załączniku do niej nieruchomości jedynie przez okres roku w celu budowy gazociągu. Uwypuklił też Sąd pierwszej instancji, że w dacie wydania w/w decyzji właścicielem gruntu był Skarb Państwa, z racji czego nie zachodziła potrzeba wywłaszczania nieruchomości na potrzeby budowy gazociągu.

Sąd Rejonowy przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu gazownictwa T. Ż.. Na podstawie tej opinii Sąd pierwszej instancji stwierdził, że przez działkę wnioskodawców przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 700 PN 5,5-6,3 MPa. Sąd Rejonowy ustalił szerokość pasa służebności przesyłu na 12 m (tj. po 6 m od osi gazociągu w każdą stronę), uznając taką szerokość za niezbędną do prawidłowej eksploatacji gazociągu. W tym kontekście Sąd Rejonowy podkreślił, że służebność przesyłu dotyczy nie tylko samej możliwości przesyłu gazu, ale również prawidłowego korzystania z gazociągu, w tym zapewnienia jego konserwacji, remontów, usuwania awarii. Jednocześnie Sąd Rejonowy stwierdził brak podstaw do ustalenia pasa służebności o szerokości mniejszej jak i większej, niż wskazane

12 m. Sąd ten wyraził zapatrywanie, że ograniczenia w zakresie użytkowania działki nr (...) wynikające z istniejącego gazociągu nie mają wpływu na szerokość strefy związanej ze służebnością przesyłu.

Wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu o szerokości 12 m Sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego E. W. na kwotę 2.098 zł.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał art. 520 § 2 k.p.c., zaś jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach sądowych

- art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od tego orzeczenia złożyły obie strony postępowania.

Wnioskodawcy J. S. i E. S. zaskarżyli postanowienie Sądu Rejonowego w części, tj. w zakresie punktu 1 w odniesieniu do ustanowienia służebności na czas nieoznaczony oraz ustanowienia obszaru wykonywania prawa służebności przesyłu według wariantu nr I na powierzchni 0,1222 ha oraz w zakresie punktu 2, dotyczącego oddalenia wniosku w pozostałej części, jak też w zakresie punktu 3 dotyczącego wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w kwocie 2.098 zł

Zaskarżonemu postanowieniu wnioskodawcy postawili zarzuty naruszenia:

I. przepisów postępowania mającego wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 321 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie wnioskodawców, tj. ustanowienie na czas nieoznaczony służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców, pomimo żądania ustanowienia tej służebności na okres 30 lat,

2. art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez brak dokładnej oceny materiału dowodowego i ustanowienie na czas nieoznaczony służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców z uwzględnieniem wartości wynagrodzenia w kwocie 2.098 zł, podczas gdy wyliczona przez biegłą wartość dotyczyła wyłącznie okresu 30 lat trwania służebności, nie zaś czasu nieoznaczonego,

3. art. 217 § 1, § 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego pełnomocnika wnioskodawców o dopuszczenie dowodu z dodatkowej opinii biegłego do spraw szacowania wartości nieruchomości,

4. art. 49 k.p.c. w związku art. 50 § 1, 2, 3 k.p.c. w związku z art. 54 k.p.c.

i art. 281 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez brak uwzględnienia wniosku wnioskodawców o wyłączenie biegłego mgr inż. T. Ż. od udziału w sprawie,

5. art. 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez brak uwzględnienia wniosku dowodowego pełnomocnika wnioskodawców zawartego w piśmie z dnia 26 października 2015 roku o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu gazownictwa T. Ż.,

II. przepisów prawa materialnego w postaci art. 305² § 2 k.c. poprzez nieprawidłowe zastosowanie w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym

i bezpodstawne przyjęcie, że zasądzona od uczestnika na rzecz wnioskodawców kwota 2.098 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu stanowi odpowiednie wynagrodzenie w rozumieniu tego przepisu.

W świetle tych zarzutów wnioskodawcy wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców na czas 30 lat i na obszarze oznaczonym jako wariant nr 2 na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę R. K., tj. na powierzchni

1,0100 ha i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców solidarnie kwoty 1.871,42 zł miesięcznie płatnej z góry do 10-tego dnia każdego miesiąca przez okres 30 lat tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wraz ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności. Alternatywnie, J. S. i E. S. wnieśli o uchylenie postanowienia Sądu pierwszej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżył postanowienie Sądu Rejonowego w całości i postawił mu zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 305² § 2 k.c. poprzez błędne ustalenie, że przepis ten ma zastosowanie w niniejszej sprawie i może stanowić podstawę ustanowienia służebności przesyłu dochodzonej przez wnioskodawców,

- art. 172 § 1 k.c. w związku z art. 305⁴ k.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, że upłynął okres wymagany do zasiedzenia służebności,

- art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie, że decyzja administracyjna wydana na podstawie tego przepisu nie uprawnia przedsiębiorcy będącego właścicielem urządzeń wymienionych w art. 49 § 1 k.c. do trwałego i nieodpłatnego korzystania z nieruchomości, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń,

2. naruszenia przepisów postępowania, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie i bezpodstawne pominięcie dowodu z opinii biegłego z zakresu gazownictwa i przyjęcie, że powierzchnia służebności przesyłu jest tożsama z powierzchnią strefy kontrolowanej,

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie, przepisu art. 229 k.p.c. poprzez uznanie za bezsporne okoliczności wskazanych przez Sąd pierwszej instancji, że opinia sporządzona przez biegłego z zakresu geodezji i kartografii nie była kwestionowana przez którąkolwiek ze stron postępowania - pomimo tego, że okoliczności te były sporne pomiędzy stronami.

W kontekście tych zarzutów uczestnik postępowania wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku, ewentualnie o uchylenie postanowienia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawców J. S. i E. S. zasługuje na uwzględnienie jedynie w części, tj. w zakresie czasu trwania ustanowionej przez Sąd Rejonowy służebności przesyłu. Apelacja uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w W. w całości podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, co czyni zbędnym powielanie tych ustaleń przez Sąd odwoławczy.

Co do zasady Sąd drugiej instancji aprobuje też rozważania prawne Sądu Rejonowego i dokonaną przez ten Sąd subsumpcję. Wyjątek stanowi ta część rozważań Sądu pierwszej instancji, która dotyczy ustanowienia służebności

przesyłu na czas nieoznaczony, braku możliwości stwierdzenia zasiedzenia służebności o treści służebności przesyłu na rzecz poprzednika prawnego uczestnika postępowania w ramach rozpoznawanej sprawy, a także początku biegu terminu zasiedzenia, o czym mowa poniżej.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do uwzględnionej części apelacji wnioskodawców wskazać trzeba, że J. S. i E. S. wnosili konsekwentnie o ustanowienie służebności przesyłu na okres 30 lat, na co wskazuje bezpośrednio treść pism procesowych składanych w toku postępowania przez pełnomocnika wnioskodawców, łącznie z pismem z dnia 3 czerwca 2014 roku zawierającym sprecyzowanie wniosku (k. 121 i n.). W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle art. 245 § 2 k.c. dopuszczalne jest ustanowienie służebności przesyłu z ograniczeniem terminu jej obowiązywania. W tym stanie rzeczy należało przyjąć, że Sąd pierwszej instancji dopuścił się zarzuczonego przez wnioskodawców naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie, co czyniło koniecznym korektę zaskarżonego orzeczenia poprzez ustanowienie służebności przysyłu na okres lat 30 w miejsce jej ustanowienia na czas nieoznaczony.

Pozostałe zarzuty podniesione w apelacji wnioskodawców oraz w apelacji uczestnika postępowania na uwzględnienie nie zasługiwały.

Z uwagi na to, że zarzuty zawarte w apelacji uczestnika postępowania miały charakter dalej idący i zmierzały do oddalenia wniosku, Sąd odwoławczy w pierwszej kolejności odniesie się do tych zarzutów, a w szczególności do zarzutu zasiedzenia służebności o treści służebności przesyłu, tj. zarzutu naruszenia art. 172 § 1 k.c.

w zw. z art. 305⁴ k.c. oraz zarzutu naruszenia art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tekst jedn. Dz.U. z 1974 roku, Nr 10, poz. 64 ze zm.).

Sąd drugiej instancji podziela pogląd utrwalony w orzecznictwie, zgodnie

z którym przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹ - 305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa (tak np. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 października 2008 roku sygn. III CZP 89/08).

W ocenie Sądu Okręgowego co do zasady brak było przeszkód

do uwzględnienia zarzutu zasiedzenia służebności o treści służebności przesyłu na rzecz poprzednika prawnego uczestnika w rozpoznawanej sprawie. Sąd odwoławczy nie zgadza się bowiem ze stanowiskiem wyrażonym w cytowanym przez Sąd pierwszej instancji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012 roku sygn. akt

I CSK 641/11, uznając argumentację zawartą w uzasadnieniu tego orzeczenia

za nieprzekonywającą. Sąd Okręgowy zwraca też uwagę, że w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażone zostało zapatrywanie odmienne, zgodnie

z którym w sprawie z wniosku właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu sąd może rozpoznać zarzut posiadacza urządzeń przesyłowych, że służebność została nabyta przez zasiedzenie przez jego poprzednika prawnego, niebiorącego udziału w sprawie (vide uchwała SN z dnia 23 marca 2016 roku sygn. III CZP 101/15).

Niemniej jednak, zdaniem Sądu odwoławczego Sąd Rejonowy słusznie nie zaakceptował stanowiska uczestnika postępowania w przedmiocie zasiedzenia, albowiem prawidłowo uznał, że w rozpoznawanej sprawie nie upłynął okres wymagany do zasiedzenia służebności o treści służebności przesyłu. Zaznaczenia jednak wymaga, że Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił początek biegu terminu zasiedzenia, co jednak ostatecznie nie miało wpływu na treść rozstrzygnięcia tej kwestii. W szczególności bowiem Sąd pierwszej instancji trafnie przyjął, że poprzednik prawny uczestnika postępowania nabył posiadanie służebności o treści służebności przesyłu w złej wierze, co skutkowało koniecznością przyjęcia 30-letniego okresu zasiedzenia (art. 172 § 2 k.c.), który to okres nie

upłynął przed złożeniem wniosku o ustanowienie służebności na podstawie art. 305¹ k.c. w rozpoznawanej sprawie, skutkującego przerwą biegu zasiedzenia.

Jak wynika z bezspornych ustaleń Sądu Rejonowego, do dnia 7 czerwca 2000 roku należąca obecnie do wnioskodawców J. S. i E. S. nieruchomości o nr. ewidencyjnym 803/2 stanowiła własność Skarbu Państwa. Do Skarbu Państwa nieruchomości ta należała już w dacie posadowienia na niej urządzeń przesyłowych, co miało miejsce w połowie lat 80-tych XX wieku.

Do dnia 1 lutego 1989 roku, tj. do daty uchylecia art. 128 k.c. statuującego zasadę jednolitej własności państwowej, zarówno nieruchomości o nr. 803/2 jak i mienie Przedsiębiorstwa Państwowego (...) łącznie z zarządzanymi przez nie urządzeniami przesyłowymi, należały zatem do Państwa i wchodziły w skład jednolitego funduszu własności państwowej, co z istoty rzeczy nie pozwalało na rozpoczęcie biegu zasiedzenia.

W ocenie Sądu Okręgowego bieg zasiedzenia służebności o treści służebności przesyłu rozpoczął się z dniem 5 grudnia 1990 roku, tj. z datą uwłaszczenia przedsiębiorstwa państwowego, dokonanego z mocy art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1990 roku, Nr 106, poz. 675 ze zm.) (vide uchwała składu

7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1991 roku - zasada prawna sygn.

III CZP 38/91). Uwłaszczenie Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z dniem 5 grudnia 1990 roku doprowadziło w konsekwencji do przekształcenia jego zarządu w odniesieniu do urządzeń energetycznych

w posiadanie odpowiadające treści użytkowania wieczystego oraz w zakresie władztwa działki nr (...) w posiadanie odpowiadające treści służebności przesyłu,

tj. w posiadanie zależne mogące prowadzić do zasiedzenia.

W rozpoznawanej sprawie wskazana data 5 grudnia 1990 roku odpowiada zatem dacie objęcia przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania nieruchomości o nr. ewidencyjnym 803/2 w posiadanie zależne prowadzące do zasiedzenia. W kontekście art. 172 § 1 i 2 k.c. przyjąć jednak trzeba, że objęcie w posiadanie nastąpiło w złej wierze.

Sąd Okręgowy za przekonywający uznaje pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 roku sygn. III CZP 86/16, w myśl którego „Rozstrzygając, czy uzyskanie posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu nastąpiło w złej wierze, należy mieć na względzie całokształt okoliczności poprzedzających i towarzyszących uzyskaniu posiadania służebności; domniemanie dobrej wiary jest obalone, gdy z całokształtu okoliczności wynika,

że przedsiębiorca przesyłowy w chwili uzyskania posiadania wiedział lub powinien był wiedzieć przy zachowaniu wymaganej staranności, że do nieruchomości, na której zlokalizowane są urządzenia przesyłowe, nie przysługuje mu prawo o treści odpowiadającej służebności przesyłu.”.

W ocenie Sądu Okręgowego, przyjęcie stanowiska wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 roku sygn. III CZP 89/08,

tj. dopuszczenie możliwości zasiedzenia przed dniem 3 sierpnia 2008 roku służebności o treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego, skutkuje też akceptacją dopuszczalności umownego ustanowienia tego rodzaju służebności przed dniem wejścia w życie art. 305¹ i n. k.c.

W rozpoznawanej sprawie uczestnik postępowania nie skorzystał z możliwości umownego uregulowania zasad korzystania z nieruchomości o nr. 803/2, na której posadowione były urządzenia przesyłowe, stanowiące jego własność od dnia 5 grudnia 1990 roku, a która to nieruchomości ówczesnie nadal należała do Skarbu Państwa. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie rozumieniem dobrej i złej wiary

(vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1971 roku sygn. I CR 302/71, uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r. - zasada prawna sygn. III CZP 108/91) przyjąć więc trzeba, że objęcie przez Przedsiębiorstwo Państwowe (...) z dniem 5 grudnia 1990 roku w posiadanie zależne nieruchomości o nr.

ewidencyjnym 803/2 nastąpiło w złej wierze. Obejmując tę nieruchomości w posiadanie ówczesne przedsiębiorstwo państwowe wiedziało, że korzysta z niej w zakresie służebności o treści służebności przesyłu bez tytułu prawnego.

W ocenie Sądu Okręgowego poglądu tego nie podważają okoliczności uwypuklone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu cytowanej uchwały z dnia

8 grudnia 2016 roku sygn. III CZP 86/16, a mianowicie brak przed dniem 3 sierpnia 2008 roku jednolitego stanowiska w przedmiocie sposobu nabywania prawa

do zakładania i eksploatawania urządzeń przesyłowych. Zdaniem Sądu odwoławczego, na przyjęcie zliberalizowanego podejścia do przesłanki dobrej i złej wiary w kontekście świadomości prawnej przedsiębiorstwa na etapie objęcia nieruchomości w posiadanie zależne prowadzące do zasiedzenia nie pozwala jednak profesjonalny charakter prowadzonej przez takie przedsiębiorstwo działalności, który obliguje do przyjęcia podwyższonego standardu wymaganej staranności.

Tym samym Sąd drugiej instancji przychyła się do stanowiska wyrażonego w przywołanej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 roku sygn.

III CZP 86/16, w myśl której przyjęcie przesłanki dobrej wiary byłoby możliwe,

np. wtedy, gdyby u podstaw założenia urządzeń przesyłowych legła decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (tekst jedn. Dz.U. z 1974 roku 10, poz. 64 ze zm.) lub art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami (tekst jedn. Dz.U. z 1991 roku, Nr 30, oz. 127 ze zm.), która następnie została wyeliminowana

z obrotu prawnego z mocą wsteczną, zaś posiadacz w chwili uzyskania posiadania nie wiedział o faktach uzasadniających późniejsze podważenie tej decyzji. Pogląd ten powtórzony został w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2017 roku sygn. akt

I CSK 737/16.

Wyrażonego powyżej poglądu nie podważa też okoliczność, że urządzenia przesyłowe zostały posadowione na działce nr (...) na podstawie decyzji administracyjnych, w szczególności decyzji nr (...) z dnia 15 maja 1984 roku

o ustaleniu lokalizacji szczegółowej, decyzji Naczelnika Gminy D. z dnia 29 maja 1984 roku wydanej na podstawie art. 25 i art. 36 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości oraz decyzji z dnia 3 lipca 1984 roku zatwierdzającej plan realizacyjny inwestycji (k. 84 i n.), jak też fakt, że w dacie posadowienia urządzeń przesyłowych zarówno wspomniane Przedsiębiorstwo Państwowe (...), jak i działka nr (...) należały do Państwa. Powyższe nie zmienia bowiem tego, że objęcie działki nr (...) w posiadanie zależne prowadzące do zasiedzenia nastąpiło dopiero z dniem 5 grudnia 1990 roku

i w kontekście art. 172 § 1 i 2 k.c. ta właśnie data jest prawnie relewantna dla ustalenia dobrej albo złej wiary przedsiębiorcy przesyłowego. Legitymowanie się przez przedsiębiorstwo państwowe tytułem cywilnoprawnym czy też tytułem administracyjnym do zajęcia nieruchomości w dacie posadowienia na niej urządzeń przesyłowych pozostaje zatem bez znaczenia dla oceny późniejszego objęcia nieruchomości w posiadanie zależne prowadzące do zasiedzenia.

W tym miejscu wspomnieć też warto, że w uchwale składu 7 sędziów z dnia

5 czerwca 2018 roku sygn. III CZP 50/17 Sąd Najwyższy wyraził przekonanie,

że nabycie przez przedsiębiorstwo państwowe - na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 roku, nr 2, poz. 6) - własności urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomościach należących do Skarbu Państwa nie spowodowało uzyskania przez to przedsiębiorstwo z mocy prawa służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Stanowisko to Sąd Okręgowy podziela, a argumentację przytoczoną na jego uzasadnienie uznaje za trafną. Wspomnieć przy tym warto, że przywołana uchwała podważyła zasadność poglądu wyrażonego w judykatach Sądu Najwyższego przywołanych w apelacji uczestnika postępowania, tj. postanowieniu z dnia 12 maja 2016 roku sygn.

IV CSK 510/15 i postanowieniu z dnia 17 czerwca 2016 roku sygn. akt

IV CSK 531/15.

Jednocześnie Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 listopada 2017 roku sygn. akt ACa 179/17, które sprzeciwia się możliwości zawarcia w sposób dorozumiany umowy użyczenia przez sam fakt długotrwałego korzystania przez przedsiębiorcę przesyłowego z cudzej nieruchomości. Jak słusznie bowiem podkreślił Sąd Apelacyjny, tego rodzaju korzystanie stanowi relację czysto faktyczną, nie zaś stosunek obligacyjny.

Niezależnie od tego należy też zaakceptować stanowisko wyrażone przez Sąd Rejonowy co do tego, że swoich uprawnień do władania nieruchomością nr 803/2 uczestnik postępowania nie może wywodzić z przywołanej powyżej decyzji Naczelnika Gminy D. z dnia 29 maja 1984 roku (k. 85). Sąd Okręgowy zgadza się z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego (vide postanowienie

z dnia 4 lipca 2014 roku sygn. akt II CSK 551/13, uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 8 kwietnia 2014 roku sygn. III CZP 87/13), zgodnie z którym decyzje administracyjne wydane na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości stanowią samoistny tytuł prawny do wykonywania obsługi urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorców przesyłowych.

W rozpoznawanej sprawie należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że załączona do akt sprawy decyzja z dnia 29 maja 1984 roku nie zawiera w swojej podstawie prawnej art. 35 w/w ustawy, a nadto w swojej treści stanowi o zezwoleniu na wstęp na teren nieruchomości na okres jednego roku w celu budowy gazociągu. Decyzja ta ma zatem charakter czasowy, co swoją drogą pozostaje w sprzeczności z istotą wywłaszczenia

w rozumieniu ustawy z 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (analogicznie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 kwietnia 2014 roku sygn.

III CZP 87/13). Nie można też podzielić stanowiska uczestnika postępowania, zgodnie z którym pominięcie w treści wskazanej decyzji art. 35 ustawy j.w. stanowi jedynie wynik oczywistej omyłki pisarskiej. W ocenie Sądu Okręgowego tego rodzaju teza ma charakter gołosłowny. Nie bez znaczenia pozostaje też argument przytoczony przez Sąd pierwszej instancji, który akcentuje przynależność nieruchomości w dacie wydania decyzji do Państwa. W tym kontekście Sąd Rejonowy słusznie stwierdził,

że okoliczność przynależności rzekomo „wywłaszczanej” nieruchomości do Państwa przeczy istocie wywłaszczenia w rozumieniu przepisów ustawy z 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości.

W świetle powyższego zarzuty zawarte w apelacji uczestnika postępowania, dotyczące naruszenia: art. 305² § 2 k.c., art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c.

i art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, na uwzględnienie nie zasługiwały.

Przechodząc w dalszej kolejności do omówienia spornej szerokości pasa służebności przesyłu i zarzutów postawionych przeciwko temu elementowi rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji w obydwu apelacjach, należy zwrócić uwagę na rozbieżność stanowisk stron w tej materii. Wnosząc o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości nr 803/2 wnioskodawcy domagali się konsekwentnie pasa służebności o szerokości po 50 m w każdą stronę od osi linii gazowniczej. Uczestnik postępowania, sprzeciwiając się wnioskowi co do zasady, kontestował jednocześnie postulowaną przez wnioskodawców szerokość pasa służebności. Pierwotnie więc optował za pasem służebności o szerokości po 4 m w każdą stronę, finalnie zaś postulował szerokość 3 m w każdą stronę od osi linii.

W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji oparte na wariancie I mapy sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji R. K. jest prawidłowe, a na akceptację zasługuje w szczególności stanowisko Sądu Rejonowego w przedmiocie braku podstaw do utożsamiania szerokości pasa służebności przesyłu z szerokością strefy kontrolowanej, jak też uwypuklenie nadrzędności aspektu wykonywania przez operatora urządzeń przesyłowych czynności konserwacyjnych i naprawczych nad aspektem ograniczeń w możliwości zagospodarowania nieruchomości ze względu na posadowione na niej urządzenia przesyłowe.

Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11 grudnia 2015 roku sygn. III CZP 88/15 „Obszar strefy kontrolowanej określonej w § 10 związku z § 110 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz.U. 2013, poz. 640) oraz w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, nie pokrywa się z zakresem obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu (art. 305¹ k.c.) ustanowioną dla gazociągu wybudowanego przed dniem 12 grudnia 2001 r.”.

Zgodnie z § 2 pkt. 30 przywołanego rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, strefa kontrolowana to obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu ziemnego podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągu. W strefach kontrolowanych nie należy m.in. wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania.

A zatem, jak trafnie przedstawił to uczestnik postępowania, strefa kontrolowana to obszar, w którym właściciel nieruchomości jest zobowiązany do znoszenia czynności podejmowanych przez przedsiębiorstwo przesyłowe w celu zapobieżenia działalności „szkodliwej” gazociągu. Należy też podzielić stanowisko uczestnika postępowania, że w art. 305¹ k.c. ustawodawca wprowadził kodeksowy model służebności przesyłu jedynie w aspekcie „możliwości korzystania” z nieruchomości obciążonej, wybierając wyłącznie pierwszy typ obciążenia z art. 285 § 1 k.c. Służebność przesyłu jest zatem służebnością czynną, gdyż jej ustanowienie upoważnia przedsiębiorcę do określonych działań na nieruchomości obciążonej.

Przyjąć zatem trzeba, że kodeksowemu modelowi służebności przesyłu odpowiada taka koncepcja obszaru zajętego pod jej wykonywanie, która sprowadza się do zapewnienia właścicielowi urządzeń przesyłowych możliwości korzystania z tych urządzeń, wliczając w to dokonywanie przeglądów i konserwacji, usuwanie awarii itp. Taki model służebności przesyłu w rzeczywistości nie pokrywa się z definicją strefy kontrolowanej, która odnosi się do czynności „zapobiegawczych” związanych z obowiązkiem właściciela nieruchomości znoszenia działań operatora urządzeń przesyłowych, ale też przestrzegania zakazu podejmowania czynności negatywnie wpływających na gazociąg.

Na różnicę pomiędzy strefą kontrolowaną (jako strefą określaną dla potrzeb bezpiecznego lokowania innych urządzeń terenowych przy projektowanym lub istniejącym gazociągu) a pasem technologicznym (eksploatacyjnym) (potrzebnym do prowadzenia działalności statutowej utrzymania sieci gazowej przez operatora) zwrócił też uwagę biegły z zakresu gazownictwa T. Ż. w opinii sporządzonej dla potrzeb rozpoznawanej sprawy.

Dokonany przez Sąd Rejonowy wybór szerokości pasa służebności przesyłu po 6 m w każdą stronę od osi linii, tj. łącznie 12 m należy uznać za właściwy z punktu widzenia przesłanek ustanowienia tej służebności odniesionych do realiów rozpoznawanej sprawy. Sąd pierwszej instancji miał w tym względzie na uwadze wnioski zawarte w opinii biegłego z zakresu gazownictwa T. Ż., który przedstawił okoliczności istotne dla ustalenia szerokości tzw. pasa eksploatacyjnego gazociągu. Biegły podkreślił, że brak jest powodów do ustalenia szerokości tego rodzaju pasa równej szerokości strefy kontrolowanej dla gruntów przeznaczonych pod zabudowę, tj. strefy o szerokości 100 m. Biegły zaznaczył też, że obowiązujące normy prawne nie precyzują szerokości pasa eksploatacyjnego służebności przesyłu, a szerokość ta podlega ustaleniu indywidualnie w każdej sprawie.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 11 grudnia 2015 roku sygn. III CZP 88/15 Sąd Najwyższy trafnie wskazał, że „Powierzchnia nieruchomości zajęta pod służebność powinna odpowiadać warunkom eksploatacji sieci przyjętym

w przedsiębiorstwie będącym właścicielem urządzeń przesyłowych. Wyznaczona strefa ma zabezpieczać potrzeby eksploatacji urządzeń, zapewniając przedsiębiorcy możliwość prawidłowego korzystania z nich, ale także ich konserwacji, naprawy, modernizacji, usuwania awarii oraz wymiany elementów (art. 305¹ i 305² k.c.). Sąd ustanawiając służebność przesyłu bierze zatem pod uwagę te okoliczności, nie są one jednak tożsame z przesłankami decydującymi o wyznaczeniu strefy, w obrębie której trzeba liczyć się z istnieniem urządzenia w celu zapewnienia bezpiecznych warunków jego eksploatacji i funkcjonowania. (...)

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy słusznie sprzeciwił się zarówno stanowisku wnioskodawców, zmierzającemu do ustanowienia służebności przesyłu w pasie o szerokości po 50 m od osi linii w każdą stronę, jak też stanowisku uczestnika postępowania, postulującemu pierwotnie przyjęcie wariantu 4 m, a następnie 3 m od osi linii w każdą stronę. Stanowisko zajęte w tej materii przez Sąd pierwszej instancji należy uznać za wyważone i zgodne z przesłankami ustanowienia służebności przesyłu w rozumieniu art. 305¹ i n. k.c.

Tym samym zarzuty zamieszczone w apelacji uczestnika postępowania odnoszące się do naruszenia: art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w zakresie dowodu z opinii biegłego z zakresu gazownictwa oraz art. 229 k.p.c. w zakresie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji, na uwzględnienie nie zasługiwały.

Słuszne okazały się natomiast zarzuty zawarte w apelacji wnioskodawców odnoszące się do naruszenia: art. 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. - w kontekście nieprzeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego z zakresu gazownictwa T. Ż., pomimo złożenia stosownego wniosku przez pełnomocnika wnioskodawców. Sąd Okręgowy zmierzał do konwalidacji powyższego uchybienia i wezwał biegłego T. Ż. na termin rozprawy apelacyjnej, jednakże pełnomocnik wnioskodawców w piśmie z dnia 6 marca 2018 roku wniosek dowodowy w tym zakresie cofnął.

Za chybiony Sąd Okręgowy uznał zaś zarzut przytoczony w apelacji wnioskodawców o odniesieniu do nieuwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji wniosku wnioskodawców o wyłączenie biegłego T. Ż., tj. zarzut naruszenia art. 49 k.p.c. w zw. z art. 50 § 1, 2, 3 k.p.c. w zw. z art. 54 k.p.c. i art. 281 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W przekonaniu Sądu odwoławczego rodzaj zarzutów wytoczonych przez wnioskodawców przeciwko biegłemu T. Ż., a związanych w dużej mierze z możliwymi powiązaniem zawodowymi lub towarzyskimi pomiędzy biegłym a przedstawicielami branży uczestnika postępowania, w pełni uzasadniały decyzję Sądu Rejonowego o oddaleniu wniosku o wyłączenie biegłego. Tym samym Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż wnioskodawcy nie wykazali spełnienia przesłanek wyłączenia biegłego, o których mowa w art. 49 k.p.c. w zw. z art. 281 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

Co się tyczy wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie na opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego E. W.. Ustalone przez biegłą wynagrodzenie o charakterze jednorazowym w wysokości 2.098 zł spotkało się z wieloma zarzutami ze strony wnioskodawców, które swój wyraz znalazły też w apelacji i zmierzały do wykazania, że wyliczone przez biegłą wynagrodzenie jest rażąco zaniżone. W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty te okazały się jednak niesłuszne.

W postanowieniu z dnia 3 lutego 2010 r. sygn. II CSK 444/09 i w wyroku z dnia 18 kwietnia 2013 r. sygn. II CSK 504/12 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że obciążenie nieruchomości służebnością przesyłu nie wiąże się zwykle z faktycznym pozbawieniem właściciela władztwa nad jego nieruchomością i dlatego wynagrodzenie należne właścicielowi powinno uwzględniać stopień, w jakim obciążenie ingeruje w treść przysługującego mu prawa, a zatem to, w jakim zakresie przed jej ustanowieniem i po ustanowieniu mógł on i może korzystać ze swojego prawa ze względu na sposób posadowienia urządzeń i jego konsekwencje. Zdaniem Sądu Okręgowego wynagrodzenia zasądzone przez Sąd pierwszej instancji okoliczności te uwzględniła.

Przesłuchana przed Sądem odwoławczym biegła E. W. zaprzeczyła twierdzeniom wnioskodawców, jakoby ustalone przez nią wynagrodzenie w kwocie 2.098 zł odnosiło się do służebności o czasie trwania 30 lat i wskazała, że wynagrodzenie to należy odnieść do nieoznaczonego czasu trwania służebności. Biegła wskazała też, że przeznaczenie nieruchomości o nr. 803/2 wynika obecnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy D., które wskazuje na rolne przeznaczenie działki nr (...) z możliwością zabudowy zagrodowej związanej z prowadzeniem gospodarstwa rolnego oraz zabudowy agroturystycznej. Szerokość strefy zabudowy i jej rozpiętość od linii rozgraniczającej zostanie wskazana dopiero w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i dopiero na tej podstawie możliwe będzie ustalenie, jaki obszar działki nr (...) podlega zabudowie.

W tym kontekście na uwagę zasługuje okoliczność, że przedłożona przez wnioskodawców na początkowym etapie postępowania decyzja z dnia 31 października 2000 roku o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (k. 11, 12) straciła swoją moc wiążącą z dniem 31 grudnia 2001 roku. Nigdy nie została też uzupełniona o załącznik w postaci graficznej, który pozwoliłby na umiejscowienie w gabarytach działki strefy przeznaczonej pod zabudowę. Z tego względu twierdzenia wnioskodawców o przeznaczeniu pod zabudowę nieruchomości nr 803/2 w części zajętej pod gazociąg i spowodowane tym zarzuty zaniżenia ustalonego przez biegłą wynagrodzenia, należy w tym kontekście uznać za gołosłowne.

Zdaniem Sądu Okręgowego, opinia pisemna złożona przez biegłą E. W. przed Sądem Rejonowym łącznie z opinią uzupełniającymi przedstawionymi w toku postępowania pierwszoinstancyjnego oraz postępowania odwoławczego, mają charakter wyczerpujący i pozbawione są tych uchybień, które zarzucają im wnioskodawcy. W opinii ustnej uzupełniającej złożonej na rozprawie odwoławczej w dniu 20 września 2018 roku biegła ustosunkowała się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji wnioskodawców, które miały charakter istotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Utrwalenie opinii uzupełniającej w protokole rozprawy czyni zbędnym przytaczanie wszystkich kwestii omówionych przez biegłą, co jednocześnie pozwala na uniknięcie zbędnej kazuistyki w niniejszym uzasadnieniu. W ocenie Sądu Okręgowego wyjaśnienia złożone przez biegłą w ustnej opinii uzupełniającej na rozprawie w dniu 20 września 2018 roku mają charakter wyczerpujący i cechują się profesjonalizmem.

Z tego względu, Sąd drugiej instancji nie znalazł podstaw do przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego rzeczoznawcy majątkowego i tym samym oddalił złożony w tym przedmiocie wniosek dowodowy wnioskodawców.

Aczkolwiek wyliczone przez biegłą E. W. wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w kwocie 2.098 zł odnosiło się wprost do służebności o nieoznaczonym czasie trwania, zdaniem Sądu odwoławczego zasada ekonomii procesowej przemawiała przeciwko temu, aby w drodze ponownej pisemnej opinii uzupełniającej biegłej dokonywać korekty tego wynagrodzenia poprzez odniesienie go do służebności ustanowionej na okres lat 30. Z kontekstu opinii biegłej E. W. wynika, że korekta to doprowadziłaby do obniżenia wysokości wynagrodzenia, a przy tym miałyby charakter stosunkowo nieznaczny. W świetle art. 384 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał więc za zasadne zasądzenie wynagrodzenia w kwocie 2.098 zł również w odniesieniu do służebności ustanowionej na okres lat 30.

W świetle powyższego, zarzuty zamieszczone w apelacji wnioskodawców, a dotyczące wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, tj. zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., jak też zarzuty naruszenia art. 217 § 1, 2 i 3 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. a także naruszenia art. 305² § 2 k.c., okazały się chybione.

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy, poza korektą zaskarżonego orzeczenia w zakresie czasu trwania służebności przesyłu, oddalił w pozostałej części apelację wnioskodawców i w całości apelację uczestnika postępowania.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji w zakresie pkt. I postanowienia stanowił art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zaś w zakresie pkt. II - art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania za drugą instancję Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., mając na uwadze, że apelacja wnioskodawców została oddalona w zasadniczej części, zaś apelacja uczestnika postępowania - w całości.